

ΓΕΡΜΑΝΟΦΩΝΗ ΕΛΒΕΤΙΑ

Γλωσσάρι

Στη γερμανόφωνη Ελβετία η δυσπιστία που εκφράζεται ιδιαίτερα απέναντι στους διανοούμενους μπορεί να εξηγηθεί και από τον κάθετο διαχωρισμό που διαφοροποιεί τη γαλλο-γερμανική διάλεκτο, η οποία ομιλείται από όλες τις τάξεις ακόμη και από τους πολιτικούς, από τη γραπτή γερμανική γλώσσα («τα καλά γερμανικά»), που χρησιμοποιείται σε κάθε λόγο διανοήσης και θεωρίας, η οποία θεωρείται ψυχρή και τεχνητή γλώσσα. Επιπλέον, όλη η εθνική μυθολογία που συνδέεται με την παράδοση της άμεσης δημοκρατίας προοδίδει στον διανοούμενο ένα διαφορούμενο καταστατικό: για ποιο λόγο να μιλήσει εν ονόματι του λαού, όταν ο τελευταίος καλείται διαρκώς να αποφανθεί για τις υποθέσεις της χώρας; Η πολύ περιορισμένη πρόσβαση στα διπλώματα επιτείνει ακόμα περισσότερο τα κοινωνικά και συμβολικά στεγανά ανάμεσα στις πολιτιστικές αριστοκρατίες και στους λαϊκούς και μικροαστικούς κύκλους. Τέλος, ο ρόλος του διανοούμενου δεν διατρέχει άρραγε τον κίνδυνο να μεταποτιστεί στη μικρή αυτή «χώρα της αφθονίας», όπου ακόμα και το πολιτικό λεξιλόγιο φαίνεται να προέρχεται από ένα λαογραφικό μουσείο;

Füille Siech: «αντάρεςκος λογάς». Τεμπέλης. Βοισιά που χαρακτηρίζει τους διανοούμενους, αποκλειστικά προφορικής χρήσης.

Gschuderti: «οι σπουδασμένοι». Χρησιμοποιείται συχνά στην προφορική γλώσσα, για να εκφράσει σεβασμό και συνάμα δυσπιστία απέναντι στα πανεπιστημιακά διπλώματα (ιδιαίτερος ολιγάριθμος στην Ελβετία).

Intellektuelle: διανοούμενος (της αριστεράς), ανατρεπτικός. Χρησιμοποιείται συχνά για να μειώσει τα επιχειρήματα του αντιπάλου στη συζήτηση. Ενίοτε χρησιμοποιείται θετικά για να περιγράψει εκείνον που θέτει κριτικά ερωτήματα, που στοχάζεται πάνω στην κατάσταση της κοινωνίας: «που θέλει να ξέρει, ακόμα κι αν αυτό είναι δυσάρεστο, και αντιστρατεύεται το προσωπικό του συμφέρον» (Max Frisch). Ας σημειώσουμε ότι ο ιδρυτής του ελβετικού σοσιαλιστικού κόμματος, Hermann Greulich, έλεγε στα τέλη του 19ου αιώνα ότι πολλοί πανεπιστημιακοί δεν είναι διανοούμενοι, ενώ πολλοί εργάτες μπορούν να είναι, επομένως ο όρος δεν είναι υποτιμητικός στο εσωτερικό του σοσιαλιστικού κινήματος.

Nestbeschmutzer: «αυτός που φτύνει μέσα στη σούπα». Δημοφιλής όρος, καθώς κάθε κριτική της ελβετικής κοινωνίας από τους διανοούμενους θεωρείται προδοσία.

Philosoph: ονειροπόλος. Χρησιμοποιείται για να δηλώσει ευγενικά ότι οι διανοούμενοι δεν έχουν ρεαλιστικές ιδέες.

Theoretiker: θεωρητικός. Χρησιμοποιείται συχνότατα για να υποτιμήσει τις παρεμβάσεις των διανοουμένων στα δημόσια πράγματα, μια και στην Ελβετία τα πολιτικά ζητήματα προκύπτουν από την πρακτική και όχι από τη θεωρία. Πιο ανώδυνο από το «διανοούμενος της αριστεράς».

Ludwig Zurbriggen

Μετάφραση από τα γαλλικά

Κωστής Παπαγώργης

Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών

Κέντρο Λογοτεχνικής Μετάφρασης

